

# ВСЕУКРАЇНСЬКА РАДА ЦЕРКОВ І РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

21 квітня 2011 р. № 04\_11

Президенту України  
ЯНУКОВИЧУ В.Ф.

**Вельмишановний Вікторе Федоровичу!**



Від імені Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО) засвідчуємо Вам нашу повагу та бажання продовжити традицію діалогу і співпраці Всеукраїнської Ради Церков з Главою Української держави.

Державно-конфесійні відносини є важливою складовою державотворчого процесу та розвитку громадянського суспільства. ВРЦіРО протягом часу своєї діяльності стала провідною інституцією в сфері міжконфесійного, суспільно-релігійного та державно-церковного діалогу в Україні.

Останнім часом в сфері державно-конфесійних відносин накопичилась низка актуальних питань (див. Додаток 1), що потребують виваженого підходу до їх розв'язання. Вважаємо, що для кращого опрацювання зазначених питань та стратегічного планування розвитку державно-конфесійних відносин

**доцільним буде створити постійний механізм взаємодії між Адміністрацією Президента України та Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій**, зокрема у форматі постійно діючого консультативно-дорадчого органу.

У контексті Вашої підтримки ініціативи щодо утворення Конституційної Асамблеї, завданням якої є вироблення узгоджених пропозицій до зміни Основного Закону нашої держави, повідомляємо Вас про те, що

**Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій опрацьовані відповідні пропозиції, що мають на меті розвиток свободи віросповідання, утвердження інституту сім'ї та духовно-моральних цінностей в українському суспільстві**

(див. Додаток 2)

. Разом із цим засвідчуємо готовність представників ВРЦіРО взяти участь у роботі згаданої Конституційної Асамблеї.

Церкви та релігійні організації також звертають Вашу увагу на сучасні соціальні виклики, що стосуються зростання "прірви" між багатими та бідними в українському суспільстві, проблем захисту дітей і знедолених, масовим зростанням цін на споживчі товари та комунальні послуги тощо. Вважаємо, що керівництво держави має врахувати цю складну ситуацію під час проведення пенсійної, житлової та інших реформ.

Переконані, що ефективна соціально-економічна політика, заснована на принципах справедливості та поваги до людського життя, є запорукою збереження громадянського миру та утвердження незалежності нашої держави.

Сподіваємось, вельмишановний пане Президенте України, що Ваша [зустріч з Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій](#) сприятиме подальшому розвитку державно-конфесійних відносин на партнерських засадах та утвердженню духовно-моральних цінностей в Українському суспільстві.

*Додаток на 5 арк.*

З глибокою повагою,  
**за дорученням Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій**

Д-р В. РАЙЧИНЕЦЬ  
Головуючий у Всеукраїнській Раді Церков і релігійних організацій,  
Старший єпископ СВЦХВЄВ України

---

Додаток № 1  
до листа ВРЦіРО від 21.04.2011 р.

## **ПЕРЕЛІК** **актуальних питань державно-конфесійних відносин в Україні**

### **I. У сфері захисту та утвердження суспільної моралі необхідно:**

1. Зберегти Національну експертну комісію України з питань захисту суспільної моралі, зокрема шляхом внесення відповідних змін до підпункту 7 пункту 7 Указу Президента України від 9 грудня 2010 року № 1085/2010 «Про оптимізацію центральних органів виконавчої влади» та недопущення скасування Закону України «Про захист суспільної моралі».
2. Вжити заходів до покращення національного законодавства про захист суспільної моралі.
3. Посилити захист та утвердження моральних цінностей на міжнародному рівні, зокрема через активізацію співпраці Міністерства закордонних справ України з Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій.
4. Виділити ефірний час на всеукраїнських та регіональних державних і комунальних теле- та радіоканалах для проведення духовно-просвітницьких і морально-виховних програм за участю представників Церков і релігійних організацій України.

### **II. У сфері державно-конфесійних відносин необхідно:**

1. Активізувати діяльність Комісії з питань забезпечення реалізації прав релігійних

організацій при Кабінеті Міністрів України та регіональних рад Церков і релігійних організацій при обласних державних адміністраціях.

2. Сприяти подальшому розвитку співпраці між державою та конфесіями в гуманітарній сфері через механізм діяльності спеціальних громадських рад при центральних органах виконавчої влади з питань співпраці з Церквами і релігійними організаціями (зокрема при Міністерстві охорони здоров'я, Міністерстві освіти і науки, молоді та спорту, Міністерстві закордонних справ, Міністерстві культури, Міністерстві соціальної політики, Міністерстві юстиції, Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства).

3. У сфері вдосконалення законодавства про свободу совісті та релігійні організації:

- зняття доручення Міністерству культури України та Міністерству юстиції України щодо підготовки проекту нової редакції Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» шляхом вилучення його з підпункту 6 пункту 2 Плану заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що випливають з її членства в Раді Європи, затвердженого Указом Президента України № 24/2011 від 12.01.2011 року;

- за погодженням з ВРЦіРО ухвалити Концепцію державно-конфесійних відносин в Україні, розроблену Центром Разумкова спільно з представниками конфесій та парламентарями;

- розробити та внести "точкові" зміни, погоджені з ВРЦіРО, до галузевого законодавства, яке регламентує діяльність релігійних організацій в окремих сферах суспільного життя.

4. Комплексно підійти до вирішення питання про повернення Церквам і релігійним організаціям майна, експропрійованого тоталітарним режимом минулого, відповідно до зобов'язань України перед Радою Європи (колишніх культових та допоміжних будівель, предметів релігійного вжитку, іншого майна), у тому числі через ухвалення відповідних законодавчих актів, зокрема про запровадження мораторію на приватизацію колишнього церковного майна та про повернення церковного майна релігійним організаціям.

5. Звільнити релігійні організації від сплати збору за резервування земельної ділянки, яка виділяється для будівництва культової чи обслуговуючої її споруди.

6. Ухвалити комплекс змін до чинного законодавства України про освіту:

- визначити релігійні організації суб'єктами права заснування навчальних закладів державного стандарту освіти;

- вирівняти в соціальних правах студентів та викладачів духовних навчальних закладів зі студентами та викладачами державних і приватних навчальних закладів;

- комплексно вирішити питання щодо можливості акредитації духовних навчальних закладів;

- запровадити розрізнення приватних навчальних закладів за типами – прибуткові та неприбуткові;

- впровадити принцип «гроші за учнем», зокрема з метою належного фінансування освіти, що здобувається у приватних навчальних закладах.

7. Зберегти особливості набуття та припинення статусу юридичної особи для релігійних організацій відповідно до чинного Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» і законодавства про державну реєстрацію юридичних осіб.

8. Прирівняти тарифи на природний газ, електроенергію, гаряче та холодне водопостачання для релігійних організацій до найнижчого рівня диференційованих цін, які затверджені для населення, та без застосування обмежень по обсягу споживання цих послуг.

9. Поліпшити процедуру надання зареєстрованим релігійним організаціями неприбуткового статусу, зокрема шляхом автоматичного внесення їх податковими органами до Реєстру неприбуткових установ та організацій, а також визначення чітких підстав для ухвалення рішення про вилучення релігійної організації з цього Реєстру.

10. Утворити при Державній податковій службі України консультативно-дорадчий орган по співпраці з Церквами і релігійними організаціями задля підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства та правозастосовчої практики, пов'язаної з оподаткуванням віруючих та діяльністю релігійних організацій.

11. Запровадити інститут військового капеланства (душпастирства) в Збройних Силах України та інших військових формуваннях. Першим кроком до цього могло би бути ухвалення Концепції, розробленої Радою у справах душпастирської опіки при Міністерстві оборони України.

---

Додаток 2

до листа ВРЦіРО від 21.04.2011 р.

**ПРОПОЗИЦІЇ**  
**Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій**  
**щодо змін до Конституції України**

*{ Ухвалено за основу на засіданні ВРЦіРО від 16.12.2008 р. }*

Підтверджуючи необхідність обов'язкового збереження в преамбулі Конституції України згадки про відповідальність перед Богом в чинній редакції, разом з цим пропонуємо врахувати наступні зміни та доповнення до тексту Конституції України:

**1. Частина 1 статті 3 викласти у такій редакції:**

„Людина, її життя (від зачаття й до природної смерті) і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю”.

**2. Статтю 12 викласти у такій редакції:**

„Україна дбає про задоволення національно – культурних, мовних та релігійних потреб українців, які проживають за межами держави”.

**3. Частина 1 статті 27 викласти у такій редакції:**

право на життя  
природної смерті

„Кожна людина має невід’ємне  
від зачаття й до

».

**4. Статтю 31 викласти у такій редакції:**

„Кожному гарантується таємниця *сповіді*, листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Винятки можуть бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочинів чи з’ясувати істину під час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо.

*Щодо гарантії таємниці сповіді*

*винятків немає.*

**5. Частина 1 статті 24 викласти у такій редакції:**

„Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та світоглядних переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання чи за мовними ознаками”.

**6. Статтю 35 викласти у такій редакції:**

„Кожна людина має право на свободу думки, совісті і віросповідання; це право включає свободу вільно обирати та сповідувати свою релігію або переконання як одноособово, так і разом з іншими, прилюдним або приватним порядком в навчанні, богослужінні і виконанні релігійних та ритуальних обрядів, не залежно від місця перебування.

Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей за умови необхідності таких обмежень у демократичному суспільстві.

Взаємовідносини між державою та церквами і релігійними організаціями базуються на засадах партнерства та невтручання у специфічні сфери діяльності одні одних, а також спільної діяльності на благо людини. Жодна релігія чи світогляд не можуть бути визнані державою як обов'язкові.

Церкви та релігійні організації на рівні з іншими юридичними та фізичними особами, вправі засновувати, середньо освітні та вищі навчальні заклади зі світською, або конфесійно визначеною системою освіти, за умови їх відповідності державним стандартам освіти.

Органи державної влади сприяють суспільно-корисній діяльності церков і релігійних організацій.

Ніхто не може бути звільнений від своїх обов'язків перед державою або відмовитися від виконання законів за мотивами релігійних переконань. У разі якщо виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, виконання цього обов'язку має бути замінене альтернативною (невійськовою) службою.”

**7. Частина 1 статті 45 викласти у такій редакції:**

“Максимальна тривалість робочого часу, мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, *порядок надання відпочинку для святкування великих свят з відпрацюванням за ці дні вірним різних конфесій*, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.”

**8. Статтю 51 викласти в такій редакції:**

“ *Шлюб – це сімейний союз між чоловіком і жінкою, який ґрунтується на взаємній та вільній згоді.* Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі.

Батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків.

*Шлюб, сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.”*

**9. Частина 2 статті 53 викласти у такій редакції:**

“Кожен має право на освіту.

Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти *в тому числі загально-релігійної* в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.”

**10. Частина 2 статті 64 викласти у такій редакції:**

“В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 35, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції.”

---

**Примітка.** Пропоновані новели позначені курсивом.

Інститут релігійної свободи, м.Київ  
[www.irs.in.ua](http://www.irs.in.ua) Джерело: [Сайт ВРЦіРО](#)